

เรื่อง กระโดน

รายละเอียด

ชื่ออื่น ๆ : กระโดน(กลาง-ใต้), ปุยกระโดน(ใต้), ปุย(ใต้-เหนือ), ปุยขาว, พุย(ลวะ-เชียงใหม่), ขุย(กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), เส้เจื้อะปะ(กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), หูกวาง(จันทบุรี), กะนอน(เขมร)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Careya sphaerica* Roxb.

ชื่อวงศ์ : Lecythidaceae

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ต้นกระโดนไม่ยืนต้น ขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 10-20 เมตร เปลือกต้นสีดำ หรือสีน้ำตาลดำหนา แตกออกเป็นแผ่น มีกิ่งก้านสาขามาก เนื้อไม้สีแดงเข้มถึงสีน้ำตาลแกมแดง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม แน่นทึบ เปลือกหนา แตกกล่อน

ใบกระโดนเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับเวียนเป็นกลุ่มตามปลายกิ่ง รูปไข่กลับ กว้าง15-25 เซนติเมตร ยาว

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

30-35 เซนติเมตร ปลายใบมน มีติ่งแหลมยื่น ฐานใบสอบเรียว ขอบใบหยักเล็กน้อยตลอดทั้งขอบใบ ผิวใบทั้งสองด้านเกลี้ยง เนื้อใบหนา ค่อนข้างนูน ก้านใบอวบ ยาว 2-3 เซนติเมตร หน้าแล้งใบแก่ท้องใบเป็นสีแดง แล้วทิ้งใบเมื่อออกใบอ่อน ยอดอ่อนเป็นสีน้ำตาลแดง เส้นแขนงใบข้างละ 8-15 เส้น เส้นใบย่อยแบบร่างแห ชัดเจนทางด้านล่าง ก้านใบยาว 5-4 เซนติเมตร เกลี้ยง ใบก่อนร่วงมีสีแดง

ดอกกระโดนขนาดใหญ่ ช่อแบบกระจจะ สั้นมาก มี 2-6 ดอก ออกตามปลายกิ่งที่ไม่มีใบ ดอกลักษณะคล้ายเป็นดอกเดี่ยว กลีบดอก 4 กลีบ รูปขอบขนาน แยกกัน ปลายกลีบ และขอบกลีบสีเขียวอ่อนโคนกลีบสีชมพู กลีบดอกยาวประมาณ 1-5 นิ้ว โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นรูปประฆัง ร่วงง่าย ดอกบานกลางคืน และมักร่วงตอนเช้า ใบประดับกลม หรือรี 3 ใบ กลีบเลี้ยง 4 กลีบ แยกกัน ยาว 8-10 มิลลิเมตร สีเขียวอ่อน หนา ค่อนข้างมน เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก ยาว 4-5 เซนติเมตร สีขาว ก้านเกสรยาวเรียงตัวกันแน่นเป็นพู่ โคนก้านเกสรเชื่อมติดกันเป็นวงสีแดงอ่อน เกสรที่สมบูรณ์อยู่ข้างใน ฐานดอกรูปวงแหวน ขอบนูนขึ้น เกสรเพศเมียมีรังไข่ใต้วงกลีบ รูปกระสวยกลับ มี 4 ช่อง แต่ละช่องมีออวูลจำนวนมาก เกสรเพศเมียติดคงทน ก้านเกสรเพศเมียยาว 4-6 เซนติเมตร

ผลกระโดนรูปกลม หรือรูปไข่ มีเนื้อ สีเขียว ค่อนข้างแข็ง กว้างประมาณ 5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5 เซนติเมตร ผิวเรียบ เปลือกหนา ที่ปลายผลมีส่วนของกลีบเลี้ยงติดทน และก้านเกสรเพศเมียติดที่ปลายผล ผลสดมีสีเขียวพอสุกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ภายในผลมีเมล็ดเป็นจำนวนมาก

เมล็ดกระโดนรูปร่างแบน เป็นรูปไข่ สีน้ำตาลอ่อน กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5 เซนติเมตร

ส่วนที่ใช้เป็นยา : เปลือก, ใบ, ดอก, ผล, เมล็ด, ราก

สรรพคุณ กระโดน :

ใบรสฝาด ใช้รักษาแผลสด โดยหนึ่งให้สุกใช้ปิดแผล หรือปรุงเป็นน้ำมันสมานแผล ใบอ่อน และยอดอ่อนรับประทานสดเป็นผักจิ้ม มีรสฝาด

ดอก รสสุขุมบำรุงร่างกายหลังคลอดบุตร แก้หวัด แก้ไอ ทำให้ชุ่มคอ

ดอก และน้ำจากเปลือกสด ใช้ผสมกับน้ำผึ้ง กินเป็นยาแก้หวัด แก้ไอ ทำให้ชุ่มคอ และเป็นยาบำรุงสำหรับสตรีหลังคลอดบุตร

ผล รสจืดเย็น ช่วยย่อยอาหาร บำรุงหลังคลอด

เมล็ด รสฝาดเมา เป็นพิษ

ต้น ผสมกับเถาขางนอง และดินประสิว เคี้ยวให้งวด ตากแห้ง ใช้ปิดแผลมีพิษ ปิดหัวฝี

เปลือกต้น รสฝาดเมา ชื่น้ำดื่มแก้ปวดท้อง ท้องเสีย แก้พิษงู แก้อักเสบจากงูกัด ใช้เป็นยาสมาน ใช้สมาน

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แผล แก้วเคล็ดเมื่อย

ยอดอ่อนใช้รับประทานเป็นผักจิ้มได้สดๆ มีรสฝาด

เปลือกใช้ต้มย้อมผ้าให้สีน้ำตาลแดง ได้เส้นใยที่ได้จากเปลือกใช้ทำเชือก ทำเบาะรองหลังช้าง ทำกระดาษ
สีน้ำตาล

คำสำคัญ : กระโดน

ที่มา : <https://www.samunpri.com>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-05-13

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1550&code_db=610010&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology